

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАНЬ ВНУТРІШНІХ ТА ЗОВНІШНІХ СТЕКГОЛДЕРІВ ХНЕУ ІМ. С. КУЗНЕЦЯ, 2023-2024 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

В ХНЕУ ім. С. Кузнеця регулярно здійснюються опитування зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів. План опитувань на 2023/24 навчальний рік було затверджено на Вченій раді університету та введено в дію наказом ректора. Згідно плану опитування були проведені відділом маркетингу та корпоративних комунікацій, відділом забезпечення якості освіти, відділом працевлаштування та взаємодії з бізнес структурами, кафедрами.

Опитування проведено з дотриманням анонімності і добровільності. Залучення респондентів здійснювалося за допомогою деканатів та кафедр. Інформація про зміст, терміни, посилання й короткі результати опитувань розміщувалися на офіційному сайті та у соціальних мережах університету.

Результати опитувань загалом по університету були надані для аналізу і роботи керівникам відповідних підрозділів; за освітніми програмами, з рекомендаціями щодо поліпшення показників та врахування недоліків – гарантам освітніх програм і завідувачам кафедр; за навчальними дисциплінами – завідувачам кафедр.

Далі подані узагальнені результати опитувань, що були здійснені у 2023-2024 навчальному році.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

1. Мотиви вступу до бакалаврату (здобувачі I курсу бакалаврату). Участь респондентів: 50,5% першокурсників.

Ключові мотиви вибору університету: репутація ХНЕУ ім. С. Кузнеця та бажання навчатися саме в ньому (59,7 %), наявність в університеті актуальних та сучасних спеціальностей (58,4%), висока якість навчання (49,5%), ефективна система дистанційного навчання (42,1%), гарні умови навчання та інфраструктура університету (40,3 %).

Ключові мотиви вибору спеціальності: цікавість до професії та покликання (74,4 %), перспективність спеціальності в майбутньому (70,3 %), потенційна можливість кар'єрного зростання (59,6 %), висока заробітна плата фахівців цієї спеціальності (43,8 %).

Переважають джерела інформації про університет: телеграм-канали університету (87,0 %), офіційний сайт університету (82,6 %), гаряча лінія з питань вступу (48,8%), консультації співробітників університету (48,6%).

2. Вимірювання рівня IQ, емоційного інтелекту та креативності першокурсників (здобувачі I курсу бакалаврату).

Психологічне онлайн-тестування на сайті ПНС здійснено за допомогою тесту структури інтелекту Р. Амтхауера, методики креативності Е. Торренса та оцінювання складових емоційного інтелекту Н. Хола.

Участь здобувачів: 561 особи (63,6 % першокурсників), із них тестування рівня

інтелекту IQ здійснили 542 осіб, тестування рівня емоційного інтелекту (EQ) – 357 осіб.

Середній показник IQ по університету: 107,6 бал – «норма» (інтерпретація: 130 балів та вище – «високий рівень»; 110 – 129 балів – «вище за норму»; 90 – 109 балів – «норма»; 70 – 89 балів – «нижче за норму»; менше 69 балів – «низький рівень»). Оцінки «вище норми» здобули 36,2 % першокурсників, «норма» – 33,4 %.

Спрямованість за структурою інтелекту (від максимальної оцінки): математична (57,6%), вербальна (49,8 %), просторова (46,5 %).

Творчі здібності: креативність (оригінальність) – 8,57 бала (із 10,0 можливих балів), креативність (гнучкість) – 11,2 (із 20 можливих балів).

Емоційний інтелект: 36,2 бала – «низький рівень» (інтерпретація: 70 балів та вище – «високий рівень»; 40 – 69 – «середній рівень»; 39 та менше – «низький рівень»). За окремими складовими емоційного інтелекту: «Емоційна обізнаність», «Емпатія», «Самомотивація», «Розпізнавання емоцій інших людей» – «середній рівень»; показник «Управління своїми емоціями» – «низький рівень» (інтерпретація: 14 балів та вище – «високий рівень»; 8–13 – «середній рівень»; 7 та менше – «низький рівень»).

3. Оцінювання рівня освітніх втрат (математика, тестування)

Для оцінювання рівня освітніх втрат кафедрою математики та економіко-математичних методів було проведено тестування з математики. В тестуванні взяли участь 86,9 % першокурсників.

Результати тестування виявили, що середній бал залишкових знань першокурсників в ХНЕУ ім. С.Кузнеця з математики у 2023 році є більшим, ніж їхній середній бал з математики в НМТ, хоча завдання з математики при перевірці залишкових знань були однакового рівня складності.

NMT - оцінки з математики в мульттесті всіх першокурсників: Середнє ($\bar{x}$) - 145,09; Мода () – 148; Середньоквадратичне відхилення () - 18,83.

RKN - оцінки з математики залишкових знань: Середнє ($\bar{x}$) - 163,66; Мода () – 155; Середньоквадратичне відхилення () - 17,65).

Δ – відхилення ($\Delta = NMT - RKN$): (-18,58), (-18), 18,39, відповідно.

Також середній бал залишкових знань першокурсників в ХНЕУ ім. С.Кузнеця з математики у 2023 році зріс порівняно з 2019 роком.

RKN_{2023} : Середнє ($\bar{x}$) -163,66, RKN_{2019} : Середнє ($\bar{x}$) 141,24;

RKN_{2023} : Середньоквадратичне відхилення () -17,65, RKN_{2019} : Середньоквадратичне відхилення () - 16,32.

4. Адаптація першокурсників до навчання (здобувачі I курсу бакалаврату).

Участь респондентів: 14,0% (132 першокурсника).

Труднощі на початку навчання в університеті: навчання в умовах воєнного стану (відсутність світла, інтернету, повітряні тривоги, бойові дії тощо) (63,6 %); особливості навчального процесу (лекційні та практичні заняття, самостійна робота, сесія тощо) (29,5 %); розуміння системи оцінювання результатів навчання (27,3%); розуміння змісту навчального матеріалу (26,5%); користування сайтом ПНС (19,7%); обсяг навчального навантаження (18,9%); складність суміщення навчання з роботою (18,9%); виконання самостійної роботи та підготовка до занять (16,7%); труднощів не було (12,1 %).

Готовність звертатися / звернення в разі появи проблем: з навчальних питань – до викладачів (93,5 %), одногрупників (92,1 %), старости групи (80,5 %), рідних, друзів (69,9 %) куратора групи (77,0 %), працівників/викладачів випускової кафедри (65,8 %), працівників деканату (55,0%), адміністрації університету (ректорат та інші служби) (39,1%); з організаційних питань – до старости групи (74,2 %), працівників деканату (70,0 %), рідних, друзів (72,6 %), керівника академічної групи (69,7 %), одногрупників (60,6 %), адміністрації університету (ректорат та інші служби) (50,9 %), молодіжної організації (49,5%), профкому студентів (40,5%), працівникам/викладачам кафедри (випускаюча кафедра зі спеціальності) (35,1%).

Користування сайтом ПНС:) активно використовую більшість функції на курсах ПНС, регулярно виконую завдання (та інші форми робіт), контролюю власні результати (76,3 %); отримую інформацію для навчання та завантажую завдання, виконую тести та інші види робіт (22,1%); використовую навчальні матеріали які розмістив викладач для самостійного навчання (1,5 %), не використовую (0,0%)

Оцінювання якості навчання, освітнього середовища та підтримування здобувачів (за відповідями «повністю згодний» + «скоріше згодний»): я розумію систему оцінювання результатів навчання (97,7 %); мені подобається зміст (більшості) навчальних дисциплін (94,5 %); мені подобається, як викладачі (більшість) проводять навчальні заняття (93,8 %); я мав(ла) доступ до інформації та можливості неформальної освіти (Coursera, Cisco, Prometheus тощо) (93,8 %); я знаю, як користуватися навчальними ресурсами бібліотеки та репозитарію (93,2%); викладачі (більшість) надають консультації щодо навчання, складних питань, виконання самостійної роботи (93,1 %);

я розумію структуру університету (які є підрозділи та чим вони займаються) (98,5 %); я знаю власні права й обов'язки як здобувача (97,0 %); я знаю строки сесій, канікул (92,4 %); я розумію політику академічної доброчесності в університеті (89,3 %);

університет має потужні можливості для онлайн-навчання, зокрема у період дії військового стану (97,0%); я своєчасно здобуваю інформацію про навчальні та організаційні питання (95,8 %); у разі потреби я мав(ла) підтримку з організаційних і навчальних питань з боку деканату (отримання довідок та інш) (93,1%); я знаю про можливість дістати консультацію практичного психолога університету (87,7 %); я знаю, де здобути інформацію про заходи та події, які відбуваються в університеті (83,8 %); я знаю про можливості участі у програмах академічної мобільності, двох дипломів тощо (84,7%).

На запитання “Чи адаптувалися Ви до навчання у ХНЕУ ім. С. Кузнеця?”, відповіли «Повністю, адаптувався(лася)» – 70,5%, «Скоріше адаптувався(лася)» – 29,5%, «Скоріше не адаптувався (лася)» – 0%, «Ні, не адаптувався (лася)» – 0%

5. Задоволеність якістю освітніх програм бакалаврату (здобувачі IV курсу бакалаврату). Участь респондентів: 44,3 % загалом по університету, не менше ніж 30 % за кожною ОП.

Задоволеність якістю освітніх програм по університету: 89,0 % (за відповідями «повністю задоволений» + «скоріше задоволений»).

Результати опитування за блоками питань: доступ до інформації щодо ОП, структура ОП – 87,0%, якість викладання – 87,5 %; якість оцінювання – 89,9 %;

академічна доброчесність 93,1 %; освітнє середовище та академічна підтримка – 90,1 %; індивідуальна траєкторія навчання – 88,3 %; практична підготовка – 83,4 %; загальне враження від ОП – 84,8 %.

На відкрите запитання щодо якості освітніх програм надійшло 109 відкритих відгуків, які розподілені за тематикою, проаналізовані та узяті до роботи.

Опитування іноземних здобувачів здійснено англійською мовою. В опитуванні взяли 62,2% іноземних здобувачів вищої освіти IV курсу. Середня оцінка задоволеності склала 96,9%. *Результати опитування за блоками питань*: доступ до інформації щодо ОП, структура ОП – 99,4 %, якість викладання – 97,9 %; якість оцінювання – 95,7 %; академічна доброчесність 98,2 %; освітнє середовище та академічна підтримка – 97,1 %; індивідуальна траєкторія навчання – 94,6 %; практична підготовка – 92,0 %; загальне враження від ОП – 98,8 %.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

6. Мотиви вступу до магістратури (здобувачі 1-го року навчання в магістратури). Участь респондентів: 17,9 % першокурсників.

Ключові мотиви вибору університету: ефективна система дистанційного навчання (68,5 %); імідж та репутація університету (66,7 %); висока якість навчання (42,6 %); наявність актуальної й сучасної спеціальності (33,3 %); отримання можливості навчатися на бюджетній формі навчання (38,9 %); порада батьків, друзів (37,0%).

Ключові мотиви вибору спеціальності: потенційна можливість кар'єрного зростання (48,1 %); цікавість до професії та призвання (46,3 %); перспективність спеціальності в майбутньому (46,3 %); необхідність отримання певної освіти для своєї роботи (27,8 %).

Переважні джерела інформації про університет: офіційний сайт (74,1 %); рекомендації/консультації співробітників і викладачів (44,4 %); телеграм канали університету (57,4 %).

7. Адаптація першокурсників магістратури до навчання (здобувачі 1-го року навчання в магістратурі).

Участь респондентів: 10,2 % (76) першокурсників.

Труднощі на початку навчання в університеті: навчання в умовах воєнного стану (55,3%); суміщення навчання та роботи (43,4 %); обсяг навчального навантаження (21,1 %); розуміння змісту навчального матеріалу (21,1%); дістання необхідної інформації (9,2 %); виконання самостійної роботи та підготовка до занять (9,2 %); користування сайтом ПНС (7,9 %); труднощів не було (26,3 %).

Поряд із минулим роком кількість тих, хто зазначив про відсутність труднощів значно збільшилася, а кількість тих, хто визначив певні труднощі - зменшилася.

Звернення / готовність звертатися у разі появи проблем: з навчальних питань – до викладачів (93,0 %), одногрупників (92,9 %), старости групи (77,3 %), працівників/викладачів випускової кафедри (64,4 %), працівників деканату (49,3%); з організаційних питань – до працівників деканату (76,1%), старости групи (77,3 %), працівників/викладачів випускової кафедри (61,6 %), викладачів університету (46,5 %), одногрупників (79,0%).

Поряд із минулим роком звернення / готовність звертатися у разі появи навчальних або організаційних проблем збільшилася.

Труднощі у взаєминах. Більше 90% опитаних зазначили, що в них не буває труднощів у взаєминах з одногрупниками (90,7%), старостою групи (90,7 %), працівниками/викладачами кафедри (90,8%), працівниками деканату (94,7%). Але 26,7% відмітили, що є/бувають труднощі у взаєминах з викладачами університету.

Користування сайтом ПНС: активно використовую всі функції на курсах ПНС, регулярно виконую завдання, згідно з графіком та вказівками викладача, контролюю власні результати (72,4%); отримую інформацію для навчання та завантажую завдання, виконую тести та інші види робіт (26,3%); використовую навчальні матеріали які розмістив викладач для самостійного навчання (1,3%), не використовую (0,0 %).

Серед респондентів 68,6% зазначили, що проблем з користуванням ПНС немає; проблеми вмічені переважно технічного плану, пов'язаного з відключенням електроенергії. Активність здобувачів-першокурсників на сайті ПНС збільшилася поряд із минулим роком

Оцінювання якості навчання, освітнього середовища та підтримання здобувачів (за відповідями «повністю згодний» + «скоріше згодний»): університет має потужні можливості для онлайн-навчання, зокрема у період дії військового стану (100 %); я знаю, що в університеті є можливість отримати консультацію практичного психолога (100%); я знаю власні права та обов'язки як здобувача вищої освіти (97,4 %); я ознайомлений із політикою академічної доброчесності університету (97,4 %); мені подобається, як викладачі (більшість) проводять навчальні заняття (96,1 %); викладачі (більшість) надають консультації щодо навчання, складних питань, виконання самостійної роботи (96,0 %); я розумію систему оцінювання результатів навчання (95,9 %); я знаю строки сесій, канікул, практики тощо (94,7 %); я знаю, де здобути інформацію про заходи та події, які відбуваються в університеті (94,7 %); я розумію структуру університету (які є підрозділи і чим вони займаються) (93,4 %); мені подобаються зміст (більшості) навчальних дисциплін (92,1 %); я знаю, як користуватись навчальними ресурсами бібліотеки та репозитарію (92,1 %); я своєчасно здобуваю щодо актуальних питань освітнього процесу (92,1 %); я мав(ла) доступ до інформації та можливості неформальної освіти (Coursera, Cisco, Prometheus тощо) (90,7%); я знаю про можливість участі в міжнародних програмах (88,2 %).

Самооцінка адаптації респондентів до навчання у ХНЕУ ім. С. Кузнеця: «повністю, адаптувався(лася)» – 88,2%, «скоріше адаптувався (лася)» – 11,8%.

8. Задоволеність якістю освітніх програм магістратури (здобувачі 2-го року навчання в магістратурі).

Участь респондентів: 61,8 % загалом по університету, не менше ніж 30 % за кожною ОП.

Задоволеність якістю освітніх програм по університету: 94,8 % (за відповідями «повністю задоволений» + «скоріше задоволений»).

Результати опитування за блоками питань: доступ до інформації щодо ОП, структура ОП – 94,3%, якість викладання – 94,7 %; якість оцінювання – 95,5%; академічна доброчесність – 96,7 %; освітнє середовище та академічна підтримка – 94,9 %; індивідуальна траєкторія навчання – 94,7 %; практична підготовка – 91,9 %; загальне враження від ОП – 94,2 %.

На відкрите запитання щодо якості освітніх програм надійшло 44 відкритих

відгуків, які проаналізовані та узяті до роботи.

Опитування іноземних здобувачів здійснено англійською мовою. В опитуванні взяли 55,6% іноземних здобувачів вищої освіти 2 року навчання. Середня оцінка задоволеності склала 97,6%. *Результати опитування за блоками питань*: доступ до інформації щодо ОП, структура ОП – 98,3 %, якість викладання – 99,0 %; якість оцінювання – 92,7 %; академічна доброчесність 97,5 %; освітнє середовище та академічна підтримка – 97,7 %; індивідуальна траєкторія навчання – 100 %; практична підготовка – 98,8 %; загальне враження від ОП – 96,7 %.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

9. Мотиви вступу до аспірантури (здобувачі 1-го року навчання в аспірантурі). Участь респондентів: 36,0 %.

Загальні мотиви вступу в аспірантуру: потреба в саморозвитку та самореалізації (67,7 %); бажання здобути науковий ступінь (54,8%); бажання продовжити навчання (35,5 %); науковий ступінь потрібний для роботи (32,3 %).

Про аспірантуру ХНЕУ ім. С. Кузнеця дізналися з таких джерел: навчався раніше у ХНЕУ ім. С. Кузнеця (41,2 %), від викладачів та співробітників ХНЕУ ім. С. Кузнеця (35,5 %) в установі, де я працюю (22,6 %).

Інформацію про аспірантуру отримували через сайт (90,3%), Telegram (19,4 %) та Viber (12,9 %), інші варіанти – менше ніж 10 %.

Основні фактори вибору аспірантури саме ХНЕУ ім. С. Кузнеця: хороші відгуки (знайомих, випускників, роботодавців, у соцмережах тощо) (48,4 %), поради викладачів університету (41,9 %), перелік спеціальностей (38,7%), навчання/робота в університеті (29,0 %); престижність ЗВО (місця в рейтингах ЗВО, визнання університету тощо) (25,8 %).

10. Задоволеність якістю освітньо-наукових програм (здобувачі 3 і 4-го років навчання в аспірантурі).

Участь респондентів загалом по університету: 80,0 % українських та іноземних аспірантів за всіма ОНП.

Задоволеність якістю освітньо-наукових програм по університету: 96,9 % (за відповідями

«повністю задоволений» + «скоріше задоволений»).

Результати опитування за блоками питань: доступ до інформації щодо ОП, структура ОП – 97,6 %; якість викладання – 94,6 %; якість оцінювання – 99,1 %; академічна доброчесність – 99,5 %; освітньо-наукове середовище та матеріальні ресурси – 94,4 %; індивідуальна траєкторія навчання – 97,1 %; самостійна робота та навчальне навантаження- 96,4 %; . наукова складова – 96,9 %; результативність навчання – 96,4 %; загальне враження – 100 %.

На відкрите запитання щодо якості освітніх програм надійшло 5 відкритих відгуків, які проаналізовані та узяті до роботи.

Усі рівні вищої освіти

11. Дисципліна очима здобувачів (усі здобувачі вищої освіти, щосеместрово) *I семестр*. Усього надано 3948 відповідей, оцінено 687 навчальних курсів. Вимірювання здійснювалося за 10-бальною шкалою оцінювання.

Середня оцінка загалом по університету: 9,17 балів.

Результати за запитаннями, бали: організація та проведення лекційних занять – 9,38, якість змісту навчальної дисципліни – 9,13, забезпеченість курсу навчально-методичними матеріалами на ПНС – 9,20, організація та проведення практичних/семінарських, лабораторних занять – 9,30, застосування інтерактивних методів навчання на заняттях – 8,85, оптимальність обсягу самостійної роботи – 9,10, відповідність кількості балів складності виконання самостійних завдань – 9,10, якість оцінювання – 9,18, підтримка здобувача в освітньому процесі – 9,28, наявність комунікації з викладачем: ПНС, мобільний телефон, месенджери, електронна пошта тощо – 9,42, наскільки справдилися очікування від навчальної дисципліни – 8,96. Самооцінка відвідування занять (за 4-бальною шкалою): 3,54 бала (51,0 - 75,0 % занять).

На відкрите запитання щодо якості навчальних дисциплін надійшло 466 відкритих відгуків; 85,0 % з них є позитивними: подяка викладачам, задоволеність змістом лекцій, формами подання навчального матеріалу, корисними й цікавими завданнями, можливістю сформувати необхідні компетентності тощо.

II семестр. Усього надано 3030 відповіді, оцінено 557 курсів. Середня оцінка загалом по університету: 9,30 бала.

Результати за запитаннями, бали: організація та проведення лекційних занять – 9,43, якість змісту навчальної дисципліни – 9,40, забезпеченість курсу навчально-методичними матеріалами на ПНС – 9,46, організація та проведення практичних/семінарських, лабораторних занять – 9,31, застосування інтерактивних методів навчання на заняттях – 9,01, оптимальність обсягу самостійної роботи – 9,19, відповідність кількості балів складності виконання самостійних завдань – 9,22, якість оцінювання – 9,25, підтримка здобувача в освітньому процесі – 9,43, наявність комунікації з викладачем: ПНС, мобільний телефон, месенджери, електронна пошта тощо – 9,51, наскільки справдилися очікування від навчальної дисципліни – 9,10. Самооцінка відвідування занять (за 4-бальною шкалою): 3,38 бала (51,0 - 75,0 % занять).

На відкрите запитання щодо якості навчальних дисциплін надійшло 405 відкритих відгуків; 90,1 % з них є позитивними.

Для аналізу та врахування у подальшій роботі результати щосеместрових опитувань за навчальними дисциплінами надані викладачам і завідувачам кафедр.

Випускники університету

12. Моніторинг працевлаштування випускників

З питання працевлаштування здійснено опитування здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, 2 року навчання (вступ 2022р). В опитуванні взяли участь 253 здобувача вищої освіти, з них працевлаштовані - 181 (71,5%).

З питання працевлаштування здійсненого опитування здобувачів вищої освіти (першого) бакалаврського) рівня IV курсу (вступ 2020р). В опитуванні взяли участь 138 здобувачів освіти, з них працевлаштовано - 66 (47,8%).

Докладні результати опитувань за відповідними освітніми програмами надані деканатам та кафедрам для подальшого аналізу.

Роботодавці (керівники виробничої, переддипломної практики здобувачів на підприємстві)

13. Задоволеність якістю підготовки здобувачів ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Опитування роботодавців, керівників практики здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня *проведено поза планом*.

Виробнича (соціально-економічна, технологічна) практика (III курс бакалаврату, денне). Участь респондентів: 196 роботодавців. Загалом оцінено якість підготовки здобувачів 26 освітніх програм. Середня оцінка якості підготовки здобувачів по університету (за 5-ти бальною шкалою) складає 4,70 балів.

Оцінка прояву компетентностей, бал (5-простежується постійно, 4-простежується часто, 3 - простежується іноді, 2 - простежується епізодично, 1 - зовсім не простежується, 0 - важко відповісти): високий рівень теоретичної підготовки, розуміння предметної області (4,68); здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (4,54); відповідальність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; дисципліна (4,83); здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (4,70); навички використання інформаційних технологій (та/або володіння необхідними програмними продуктами) (4,66); здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (4,83); здатність генерувати нові ідеї (креативність та ініціативність) (4,49); навички міжособистісної взаємодії, комунікабельність (4,77); здатність до адаптації та дії в новій ситуації, стресостійкість (4,69); високий рівень загальної культури, ерудованість, моральні якості, здатність діяти соціально відповідально (4,82).

Переддипломна практика (IV курс бакалаврату, денне). Участь респондентів: 105 роботодавців. Загалом оцінено якість підготовки здобувачів 11 освітніх програм: на яких за планом відсутня виробнича практика (3) та за бажанням гарантів ОП (8). Середня оцінка (за 5-бальною шкалою): 4,67 бала.

Оцінка прояву компетентностей, бал (5-простежується постійно, 4-простежується часто, 3 - простежується іноді, 2 - простежується епізодично, 1 - зовсім не простежується, 0 - важко відповісти): високий рівень теоретичної підготовки, розуміння предметної області (4,66); здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (4,53); відповідальність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; дисципліна. (4,74); здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (4,69); навички використання інформаційних технологій (та/або володіння необхідними програмними продуктами) (4,66); здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. (4,84); здатність генерувати нові ідеї (креативність та ініціативність) (4,53); навички міжособистісної взаємодії, комунікабельність(4,69); здатність до адаптації та дії в новій ситуації, стресостійкість (4,54); високий рівень загальної культури, ерудованість, моральні якості, здатність діяти соціально відповідально (4,78).

14. Моніторинг ринку праці.

Методологія проведення дослідження Моніторинг ринку праці було змінено та буде продовжено її вдосконалення. Головним напрямом дослідження є визначення ключових загальноосвітніх й українських трендів розвитку ринку праці (на основі аналізу досліджень світових й українських науковців, ділових видань та міжнародних організацій). Серед трендів основна увага приділяється